

14/11/2024

Митрополит Јоаникије: Обавеза према манастиру на Превлаци не припада само Цркви, него и држави

У мултимедијалној сали Општине Тиват данас, 14. новембра, у организацији Митрополије црногорско-приморске и Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, почео је научни скуп „Манастир Светог арханђела Михаила на Превлаци и Зетска митрополија“, који ће трајати до 16. новембра.

Научни скуп је отворио Његово високопреосвештенство Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије који је истакао да је Митрополија црногорско-приморска у вријеме блаженопочившег Митрополита Амфилохија била покретач археолошких ископавања која су трајала од 1997. до 2011. године на превлачком светилишту, гдје је Свети Сава 1220. године утврдио Зетску епископију, а која је у вријеме цара Душана 1346. уздигнута на степен Митрополије. Ископавања су вршена паралелно са обновом духовног живота у Манастиру Светог архангела Михаила, који је преко 550 година послје свога запустошења био без монаха.

„Природно је да обнову духовног живота прате темељна научна истраживања, нарочито кад се ради о тако значајној светој обитељи као што је превлачка, која је у вјековима своје богате историје спајала епохе и цивилизације, Исток и Запад, народе и културе. Обнављајући монашки, богослужбени живот на том светом мјесту, обнављали смо и свијест о његовом историјском значају, али и о нашој одговорности према његовој светости и пребогатом духовном и културном наслеђу, које треба сачувати и укључити у садашњи и будући живот Цркве и народа“, поручио је Владика Јоаникије.

У наставку свог обраћања, Митрополит је истакао да обавеза према овом манастиру и његовим светим остацима, светињи из које је благословом Светог Саве израсла Митрополија црногорско-приморска, не припада само Цркви, него и држави:

„Посебно њеним институцијама културе, као и свим људима од пера и знања, без икаквих ограда и ограничења, који могу допринијети очувању његовог сакралног културног богатства и унапређењу његовог живота у складу са намјером коју су му одредили његови свети китори – да служи Богу и спасењу људских душа до скончанија свијета и вијека.“

Подсјетио је и да је на самом почетку бављења Превлаком, Божија милост посјетила ово свето мјесто и учинила да промироточе мошти превлачких монаха, које су откривене иза олтара Саборне цркве Светога архангела Михаила на Превлаци.

„За нас је ова светиња жива иако је разрушена и раскућена, ако је распета, она није изгубила своју светост и своје благотворно дејство, што су посвједочиле свете мошти превлачких монаха када су послје њиховог откривања 1996. године почеле изливати из себе свето миро благодаћу Духа

Светога. У овој светињи се кроз њено страдање упечатило Христово распеће које има у себи силу васкрсења. Ово што говоримо, ишчитавамо из досадашњег многовјековног живота разрушене Цркве Светог архангела Михаила на Превлаци. Наши археолози су недвосмислено показали да је она послије свога настанка, од 6. па до 13. вијека, у два наврата страдала и два пут из темеља обнављана. С тим што је њена друга обнова била у вријеме Светога Саве када је у њој и успоставио Епархију зетску.“

У наставку свог обраћања, Митрополит је истакао да се наш приступ обнови Манастира Светог архангела Михаила ни у чему, суштински, не разликује од приступа који су имали његови први обновитељи, он происходи из наше свете вјере, из крстоваскрсне историје ове светиње.

„Ако неко у надлежним државним институцијама на дјели ово наше становиште, не замјерам због тога, али очекујем да уважи другачије мишљење и вјековну праксу Цркве која је увијек, у складу са својом вјером и вјековним искуством, обнављала своје светиње, а тиме и своје памћење и своје биће. Подразумјева се да обнова било којег културног добра, а посебно светиње таквог значаја, као што је превлачка, мора да се обавља уз примјену највиших стандарда струке и науке и уз поштовање важећих закона који то омогућавају. Увјерени смо да је дошло боље вријеме за свестрани дијалог и за још боље међусобно разумјевање међу свим странама које су одговорне за очување разноврсног, слојевитог и непроцјењивог духовног богатства Превлаке и за обнову и нови живот Манастира Светога архангела Михаила“, бесједио је Архиепископ цетињски г. Јоаникије.

У жељи да дијалог међу свим заинтересованим странама око заштите и унапређења даљег духовног живота превлачког светилишта буде што садржајнији, Митрополија је прије двије године одлучила да иницира организовање научног скупа који би разјаснио историјски и културолошки значај манастира Превлаке и како би се боље сагледала црквена и шире друштвене заједнице одговорност према његовој духовној баштини. По његовим ријечима иницијатива за организовање овог научног скупа наишла је на одлично разумијевање и велику подршку од стране угледних професора и научника из Црне Горе, Србије, са којима је постигнут договор да Митрополија црногорско-приморска и Институт за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду буду организатори научног скупа „Манастир Светог арханђела Михаила на Превлаци и Зетска митрополија“. Организациони и научни одбор бавио се припремом овог научног скупа, а његовим осмишљавањем у научном погледу бавили су се

професори који за то имају одговарајућа знања и искуства.

Његово високопреосвештенство Архиепископ цетињски Митрополит црногорско-приморски г. Јоаникије на крају је заблагодарио свима на помоћи, а посебно академику Драгану Војводићу, који је био на челу научног тима и заједно са осталим својим колегама учинио све што је било потребно да овај научни скуп за наше прилике достигне изузетно висок ниво, као и Директорату за сарадњу са вјерским заједницама Министарства правде Црне Горе и Општини Тиват, који су подржали организацију овог научног скупа:

„Свима захваљујем на сваком виду подршке, а посебно нашим драгим научницима и пријатељима учесницима овог научног скупа. Желим да његов рад буде плодоносан и у сваком погледу успјешан!“

Др Тамара Вујовић: Министарство културе и медија посвећено је очувању културних добара

Потом се учесницима научног скупа обратила др Тамара Вујовић, министарка културе и медија. Честитајући Његошев дан, празник црногорске културе, министарка је подсјетила да се овај празник обиљежава од прије три године, када се, како је казала, према великом владици, владару и пјеснику Његошу исправила неправда, да се врати на мјесто које му припада, а то је да његово име и дјело слави цијела држава:

„Још посебну част чини што га прослављамо у вашем друштву, еминентних стручњака из области културне баштине, архитектуре, историчара, археолога, конзерватора из Црне Горе, Србије, Италије, који ће посветити неколико дана представљајући, анализирајући и дискутујући о богатом културном наслеђу које се налази на локалитету Михољске Превлаке. Надам се да ће дани пред нама донети нове увиде, аргументе и сазнања о слојевитости, богатству и вриједности сакралних елемената овог простора и да ће скуп резултовати новим прилозима и радовима. Научни докази и стручна анализе и истраживања, сигурно ће бити дио богате агенде научног скупа и ја вам заиста желим успјешан рад. Као друштво, које чува и његује своје посебности и разлике, дужни смо показати највиши степен поштовања и пажње према сваком сегменту наше културне баштине и културних израза.“

Наглашавајући да је протеклих деценија прича о Превлаци актуелизована те да постоји хронологија кореспонденције између претходних, али и ове администрације Министарства културе и медија и Митрополије црногорско-приморске, као и неколико студија које је о локалитету израдила Управа за

заштиту културних добара, затим бројни радови истраживача и стручњака на тему остатака сакралног наслеђа на овом простору, др Тамара Вујовић је истакла да ово Министарство жели да буде партнер у овој теми.

„Са друге стране, морамо имати у виду и дати разумијевање за законе државе Црне Горе, у првом реду Закон о заштити културних добара, Закон о планирању простора и изградњи објеката, просторним плановима и плановима нижег реда, а који сви морају бити усаглашени и поштовани. У циљу да допринесе раду и значају теме, и у крајњем у циљу проналаска решења, а у вези са остацима Манастира Светог архангела Михаила на Превлаци, Министарство је недавно формирало радно тијело сачињено од представника министарства, националних установа културе и најеминентнијих стручњака из области културног наслеђа, чији ће рад, сигурна сам, такође, дати велики допринос питањима и дилемама на тему обнове манастира. Министарство културе и медија посвећено је очувању културних добара. као и унапређењу закона који штите нашу баштину, првенствено Закон о културним добрима и све важеће прописе који регулишу нашу дјелатност.“

Неутралност секуларне државе, не значи да глас културних и вјерских заједница не треба снажно да се чује у јавности, напротив омогућавање учешћа вјерских заједница доприноси ширем разумијевању и поштовању наслеђа.

„Важно је да институције задужене за очување баштине, укључујући министарства и друге органе власти, остану посвећени поштовању правних норми државе, такође и да уважавају сва вјерска права и слободе. Баштина, њен религијски или њен секуларни карактер, представља темељ идентитета и вриједности друштва, које треба да нас надахњује и повезује. Желим вам успјешан рад, плодне дискусије и радујем се новим сазнањима и доказима струке који ће све нас руководити у ком правцу да се крећемо и како да валоризујемо овај бисер сакралне културне баштине“, казала је између осталог др Тамара Вујовић, министарка културе и медија.

Жељко Комненовић: Обнова манастира Превлака значајна за град Тиват и његов развој

Поздрављајући присутне предсједник Општине Тиват Жељко Комненовић је истакао да је Црква у Тивту организовала више научних скупова посвећених обнови манастира Михољска Превлака, али да је по његовом мишљењу, на основу пријављених радова и научних ауторитета окупљених на овом скупу,

ово најзначајнији научни скуп до сада о Превлаци, која је окупљала и сабирала вјерни народ и разне културе током вјекова.

„Нећу да говорим о свим историјским личностима и епохама које су прохујале овим простором, али ћу рећи да је обнова манастира Превлака, поред великог вјерског значаја за све нас у Боки и Црној Гори, необично значајна за град Тиват, његов развој и будућност, с обзиром да су и најновија истраживања показала да сваки други туриста који дође у Боку и Тиват посјети неки вјерски објекат, најчешће манастир Острог. Оно што је такође значајно за град је успостављање манастира Превлака и његова обнова у свим могућим фазама и богатим историјским слојевима и његово очување као једног од најзначајнијих споменика културе на овим просторима, у Боки, који свједочи вјекове, који у себи сублимира и сажима бројне научне вриједности. Са овога мјеста желим да искажем још једном задовољство и радост због одржавања научног скупа под кровом Општине Тиват, да вам пожелим успјешан рад и уједно честитам данашњи Његошев дан“, закључио је предсједник Општине Тиват Жељко Комненовић.

Након свечаног отварања и поздравних ријечи, почео је радни дио научног скупа који се данас и сјутра одржава у мултимедијалној сали Општине Тиват, док ће 16. новембра, са почетком у 8 часова, Његово преосвештенство Епископ диоклијски г. Пајсије служити Свету архијерејску литургију у манастиру Превлака. Потом ће у 10,15 часова, у оквиру овог научног скупа, почети дискусионни форум који ће носити назив „Обнова католикона Манастира Светог арханђела Михаила на Превлаци: могућности, ограничења, правци“.

Организацију научног скупа су подржали: Директорат за сарадњу са вјерским заједницама Министарства правде Црне Горе и Општина Тиват.

У научном скупу учешће је потврдило педесетак научника из разних области: богословља, историје, историје умјетности, филологије, црквене умјетности, археологије, архитектуре, права...

Весна Девић

mitropolija.com